

ไข้หวัดนก (Avian influenza)

ไข้หวัดนกเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อ Virus type A strain H5N1 เป็นสายพันธุ์ที่เกิดการระบาดในไทย และเวียดนาม ซึ่งเป็น RNA Virus ชนิดมีเปลือกหุ้มโดยมีแอนติเจนที่ผิวที่สำคัญ ได้แก่ Haemagglutinin (H) มี 15 ชนิดและ Neuraminidase (N) มี 9 ชนิด เป็นเชื้อที่อาศัยอยู่ในนกและสามารถแพร่กระจายได้โดยทางอุจจาระและสารคัดหลั่งเช่น น้ำมูก น้ำตา น้ำลาย และเสมหะไปสู่สิ่งแวดล้อม คน และสัตว์ปีกอื่นๆ เช่น ไก่ เป็ด ไก่วง เป็นต้น

1. การติดต่อของโรคและการป้องกัน

1.1 การติดต่อของโรค

เชื้อโรคสามารถแพร่ระบาดสู่คนและสัตว์ปีกชนิดอื่นๆได้ โดยทางอุจจาระและสารคัดหลั่ง ได้แก่ น้ำมูก น้ำลาย เสมหะ และน้ำตาของนกหรือสัตว์ปีกอื่นที่ป่วย ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของการแพร่กระจายของเชื้อสู่อากาศเข้าสู่สัตว์ปีกหรือคนโดยผ่านทางลมหายใจ เยื่อจมูก เยื่อตา ของบุคคลที่มีกิจกรรมเสี่ยงที่ต้องสัมผัสใกล้ชิดกับสัตว์ป่วย

1.2 การป้องกันโรค

- ผู้จำเป็นต้องใกล้ชิดหรือสัมผัสกับสัตว์ปีกโดยเฉพาะในพื้นที่ระบาดของโรคควรระมัดระวังตนเองอย่างถูกต้องโดยใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย เช่น ผ้าปิดปากและจมูก ถุงมือ รองเท้าบูท เมื่อใช้เสร็จแล้วควรฆ่าเชื้อด้วยสารเคมี เช่น คลอรีนที่ความเข้มข้น 5 มก./ล. หรือผงซักฟอก เป็นต้น
- เพื่อป้องกันโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ และโรคติดเชื้อระบบทางเดินอาหาร การบริโภคเนื้อสัตว์ รวมทั้งเนื้อไก่และไข่ไก่ โดยทั่วไปจึงควรรับประทานเนื้อที่ปรุงให้สุกเท่านั้น เนื่องจากเชื้อโรคต่างๆที่อาจปนเปื้อนมา ไม่ว่าจะเป็นไวรัส แบคทีเรีย หรือพยาธิ จะถูกทำลายไปด้วยความร้อน
- เนื้อไก่และไข่ไก่ที่มีขายอยู่ตามท้องตลาดในขณะนี้ ถือว่ามีความปลอดภัย สามารถบริโภคได้ตามปกติ แต่ต้องรับประทานเนื้อไก่และไข่ที่ปรุงสุกเท่านั้น งดการรับประทานอาหาร ที่ปรุงกึ่งสุกกึ่งดิบ
- เลือกรับประทานไข่ที่ปรุงสุกอย่างดีโดยเฉพาะในช่วงที่มีปัญหาโรคระบาดในไก่

2. การระบาดของโรคทางน้ำ

โดยธรรมชาติภายในตัวของไวรัสไม่มีสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีพอย่างครบถ้วน เช่นไม่มีหน่วยสร้างพลังงานหรือสารที่จำเป็นเพื่อการมีชีวิตอยู่ จึงจำเป็นต้องเข้าไปอาศัยอยู่ในเซลล์หรือเนื้อเยื่อของสิ่งมีชีวิตอื่น เช่น คนหรือสัตว์ เชื้อไวรัสจึงไม่สามารถขยายพันธุ์ในน้ำได้และตายได้ง่ายคือมีชีวิตอยู่ได้เพียง 4 วันที่อุณหภูมิ 22 °C (ความเย็นห้องปรับอากาศ) (Avian influenza H5N1 infection in humans:urgent need to eliminate the animal reservoir-update 5, 22 January 2004 <http://www.cdctj.com>) และจะมีชีวิตสั้นลงเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งมีอากาศร้อน ทำให้อุณหภูมิของน้ำสูงประมาณ 35 °C ในตอนกลางวัน ก็ยิ่งทำให้เชื้อไข้หวัดนกแทบจะไม่มี

โอกาสที่จะมีชีวิตอยู่ในน้ำได้ และ การฆ่าเชื้อโรคด้วยคลอรีนที่ความเข้มข้น 2-5 มก./ล. สามารถกำจัดเชื้อโรคชนิดนี้ได้ (Aviagen, www.aviagen.com) แต่จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลกไม่เคยพบเชื้อโรคใช้หวัดนกระบาดผ่านจากแหล่งน้ำไปสู่คนหรือสัตว์ และการติดโรคใช้หวัดนก็ได้ นั้น คนผู้นั้นจะต้องอยู่ในสถานที่ที่มีเชื้อไวรัสในปริมาณมากพอและประกอบกับภูมิคุ้มกันของร่างกายต้องอ่อนแอ

กระบวนการผลิตน้ำประปาของการประปานครหลวง ควบคุมคุณภาพตามมาตรฐานองค์การอนามัยโลกและการควบคุมคุณภาพให้เป็นไปตามระบบมาตรฐาน ISO 9001:2000 มีระบบการฆ่าเชื้อแบคทีเรียและเชื้อไวรัสที่ก่อโรคในน้ำดิบด้วยคลอรีนก่อนเข้าระบบผลิตน้ำประปา ซึ่งประกอบด้วยการตกตะกอน การกรองน้ำ และฆ่าเชื้อโรคดังกล่าวอีกครั้งในอัตราคลอรีน 4.2 มก./ล. ซึ่งจะสามารถกำจัดเชื้อแบคทีเรียก่อโรคและไวรัสใช้หวัดนได้หมด ก่อนที่จะสูบส่งให้ผู้ใช้น้ำต่อไป

ฝ่ายควบคุมคุณภาพน้ำ การประปานครหลวง ได้ส่งตัวอย่างน้ำประปาให้แก่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อตรวจวิเคราะห์หาไวรัสที่สามารถดำรงชีวิตในน้ำได้นานกว่าไวรัสใช้หวัดน เช่น Poliovirus, Rotavirus และ Hepatitis A เป็นประจำ และผลปรากฏว่าไม่เคยพบเชื้อไวรัสดังกล่าวเลยในน้ำประปาของการประปานครหลวง

ดังนั้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจยิ่งขึ้น การประปานครหลวงได้เก็บตัวอย่างน้ำประปาจากโรงงานผลิตน้ำบางเขน โรงงานผลิตน้ำมหาสวัสดิ์ และโรงงานผลิตน้ำหนองจอก ให้คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ตรวจวิเคราะห์หาไวรัสใช้หวัดน ผลปรากฏว่าไม่พบเชื้อใช้หวัดนในน้ำประปาดังกล่าว และการประปานครหลวงได้เก็บตัวอย่างน้ำประปาและตัวอย่างน้ำดิบในคลองที่นำน้ำมาผลิตเป็นน้ำประปา เพื่อติดตามตรวจวิเคราะห์หาเชื้อใช้หวัดนในช่วงการระบาดของโรคนี้ จนกว่าการระบาดของโรคนี้จะหมดไป

จึงขอให้ประชาชนสบายใจและมั่นใจในคุณภาพน้ำประปา ของการประปานครหลวง